

ILMAR JÜRISSEON – 100

13. augustil 2012. a möödus 100 aastat põllumajandusteadlase ja riigitegelase Ilmar Jürisseoni sünnist. Tema sünnikodu on Halinga vallas Pärnumaal, tema vanemad olid talupidajad. Ilmar Jürisseoni koolitee algas Halinga algkoolis ja jätkus Jänedal Põllutöökeskkoolis. 1948. a lõpetas ta NLKP KK Kõrgema Parteikooli ja 1953. a Eesti Põllumajanduse Akadeemia.

Ilmar Jürisseon oli hingelt põllumees. Jänedal õpitud tarkusi ja Taanis praktilik olles nähtut asus ta rakendada oma kodutalus. Noore haritud põllumehe unistused katkesid 1940. aasta juunisündmuste keerises. Aktiivse ühiskonnategelasena tõmmati ta kaasa oma koduvalla ja Pärnumaa võimuorganite töösse. 1941. a evakueerus I. Jürisseon Kurgani oblastisse ja 1943. a heideti lennukilt koos oma salga liikmetega Pärnumaale. Eduka tegevuse eest partisaanina anti talle Lenini ja Punalipu orden. Need autasud pehmendasid talle 1950. a EKP KK VIII pleenumil esitatud süüdistusi kodanlikus natsionalismis ja piirduti tema perifeeriasse saatmisega.

Pärast sõja lõppu sai Ilmar Jürisseonist Pärnumaa TSN Täitevkomitee esimees. 1946. a määrati ta loomakasvatuse ministriks. Ministeerium likvideeriti varsti ja I. Jürisseon asus taas Pärnumaa TSN TK esimehe ametikohale. Kahel korral (1949–1950 ja 1957–1959) oli Ilmar Jürisseon põllumajandusministri asetäitja. Vahepealsetel aastatel oli ta koolimees: aastast 1950 Väimela Loomakasvatustehnikumi ja aastast 1954 Kolhooside Juhtiva Kaadri Ettevalmistamise Keskkooli direktor Kehtnas. Kõige pikemaks ja viljakamaks kujunes Ilmar Jürisseoni töötamine aastatel 1959–1979 Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse Teadusliku Uurimise Instituudi direktorina ja aastatel 1979–1985 teadusdirektorina Sakus.

Saku instituudil olid uurimisbaasid kogu vabariigis. 1985. a oli instituudil 19 uurimisüksust, mille koosseisu kuulus 22 sektorit ja laboratooriumi, 28 uurimisgruppi ja 7 katsemajandit. Juba Väimelas ja Kehtnas pööras Ilmar Jürisseon suurt tähelepanu uusehitiste projekteerimisele ja ehitamisele. Lisaks tootmis- hoonetele valmis Kehtnas ka uus koolihoone. Sakku rajati isotoopide labor koos katseväljakuga, silolabor, mehhaniseerimise osakond koos töökodadega, köögiviljanduse osakonna tööruumid koos kasvuhoonetega. Peahoones leidis koha arvutuskeskus. 1974. a valmis taimekaitsejaam ja seejärel keemiahoone ning näitusepaviljon. Palju ehitati töötajatele korterelamuid. Saku asulast sai teaduslinnak, mis pälvis üleliidulise autasu.

Teadlasena oli Ilmar Jürisseon pühendunud piimakarja suurfarmide ja kultuurkarjamaade rajamisele. Majandusteaduste kandidaadi väitekirja *Kultuurkarjamaasööda ja suveperioodil toodetava piima ning veiseliha omahinna alandamise teed Eesti NSV-s* kaitses Ilmar Jürisseon 1963. a. Kandidaaditöö edasiarendusena kaitses ta 1973. a majandusteaduste doktori väitekirja *Eesti NSV veisekasvatuse kasutatavate söötade ökonoomiline hinnang ja kultuurkarjamaade osatähtsus suurfarmide arengus*. Väitekirjade laialdane temaatika haaras inimese, taime ja looma omavahelisi seoseid ning poliitilisi ja majanduslikke suhteid. Korduvalt esines ta rohumaa- viljeluse rahvusvahelistel kongressidel ja viibis teaduskomandeeringutel Soomes ja Rootsis. 1977. a anti talle Helsingi Ülikooli audoktori tiitel. Ilmar Jürisseoni teeneid hinnati kõrgelt ka riiklikul tasandil. Seda kinnitavad arvukad medalid, ordenid ja aukirjad.

Direktorina oli Ilmar Jürisseon oma kaastöötajate ja alluvate suhtes tähelepanelik ja abivalmis. Samas oli ta väga seltskondlik, lõi kaasa EMMI estraadiorkestris trompetistina, propageeris ja harrastas tervisesporti. Ta oli hea poeg oma vanematele, hea abikaasa ja isa oma lastele.

Ilmar Jürisseon suri 13. veebruaril 1985. a ja on maetud Metsakalmistule.

E. Vesik